

Brněnská konference *Církev a stát* opět úspěšná

Jak jsme již podrobněji informovali v *Zrcadle církve* č. 9/2021/2, kde jsme uveřejnili i několik fotografií, se letos v Brně opět sešla výroční vědecká konference konfesionalistů z celé České republiky, tentokrát *15. září 2021*. Jsme rádi, že po loňské absenci slovenských účastníků, způsobené uzavřením hranic kvůli koronaviru, se letos konference konala i za účasti zástupce ze Slovenska.

Konferenci jako obvykle uspořádala Katedra ústavního práva a politologie Právnické fakulty Masarykovy univerzity a Společnost pro církevní právo. Dosáhla standardní účasti 30 zástupců, z nichž 10 podalo své referáty, ostatní se zúčastnili bohaté diskuse.

Konferenci moderovali *Ing. Mgr. Jaroslav Benák, Ph.D.*, z výše uvedené katedry, tajemník brněnské skupiny SPCP, a *Mgr. Kamila Abbasi*, z téže fakulty. Jednání se skládalo ze dvou tematických bloků:

Blok právní a lidské zajištění kategoriální pastorace ve zdravotnictví, na železnici a hasičských záchranných sborech.

P. prof. Jiří Rajmund Tretera OP vystoupil s podněty pro duchovní péči v nemocnici. Svůj příspěvek obohatil o vzpomínku ze své sbírky *Balady a romance z nemocnic a zdravotnických zařízení* aneb z nemocničních sálů a předsálí pod názvem „*Balada třetí: Ukončete návštěvy, dveře se zavírají*“. Podrobně popsal své pouze rok *staré zážitky pacienta Fakultní nemocnice Královské Vinohrady*. Na jejich základě se zamyslel nad potřebou změn předpisů ve zdravotnictví i etické formace ošetřujících a jejich přístupu k nemocným.

Sestra *Mgr. Františka Jana Majerčíková, DKL, vincentka*, kaplanka z Fakultní nemocnice U sv. Anny Brno a Fakultní nemocnice Brno, hovořila o svých zkušenostech z nemocnice v době pandemie koronaviru. S pacienty, včetně umírajících, a pracovníky nemocnic prožila celou dobu od jara 2020 dosud. Popsala počáteční paniku a zmatek, včetně navzájem si protiřečících prohlášení ministerstva zdravotnictví vydávaných třebas i týž den. Do jedné z nemocnic se kaplani nemohli zpočátku vůbec dostat, ale posléze o ně požádali zaměstnanci. Kaplani se snažili povzbuzovat i humorem: ve své prezentaci sestra Majerčíková dokonce sama

i několik vtipů vyprávěla. Na podzim 2020, při druhé vlně nákazy, již ani humor nepomáhal. Přibývalo pacientů, pracovníci nemocnice byli v depresi, vyčerpaní a sklíčení úmrtími, zvláště mladých pacientů. Na koronavirových odděleních i na „obyčejných“, které se musely spokojit s mnohem menším prostorem.

Komunikace mezi personálem vážla: asi proto, že lidé se naučili v dobách prosperity přílišnému individualismu. Všichni hovoří o naslouchání, ale ve skutečnosti to jen hrají, naslouchají jenom „jako“ a prosazují tvrdohlavě svůj vlastní názor. „Bez týmové spolupráce nepřežijeme“. Kaplani byli mnohdy jedinými prostředníky mezi personálem a příbuznými. Pokud byla špatná prognóza nemoci, zařídili návštěvu rodiny, předpisy nepředpisy. *Nikdo se přitom nenakazil!* Na závěr svého projevu sestra Majerčíková zdůraznila: nebyl personál, vážlo materiální zajištění, nebyly finanční prostředky. Většina duchovní práce kaplanů spočívala v rozhovorech, v menším množství byly udělovány svátosti. Kaplani využili všech možností, jak se setkávat s nemocnými.

V diskusi zaznělo: dnes musí každý plnit v nemocnici mnoho úkolů, je přetížený, a tak se pacient dostává na poslední místo. Církev je od toho, aby se zastaly těch nejubožejších, tj. pacientů, kteří jsou všichni bezbranní.

JUDr. Tomáš Tuza, advokát a doktorand církevního práva z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, popsal duchovní péči ve zdravotnických zařízeních v USA. Duchovní péče v amerických nemocnicích byla komplexně zajišťována již od dvacátých let 20. století. Její zakladatelé a biskupové všech církví kladli od počátku důraz na *školení studentů teologie přímo v nemocnicích*.

JUDr. Michal Lamparter, Ph.D., kterého moderátor přivítal jako zakladatele brněnské konference *Církev a stát*, ve svém příspěvku *Sestřička bez televize* zmínil klady a zápory televize a internetu: pokud jsou jediným zdrojem poznání, mohou se stát i nepřítelem člověka a podporovat myšlenky vedoucí k totalitě. Vyslovil teorii, že v rodinách, ve kterých nebyla televize, lze sledovat větší přichylnost k duchovním povoláním. Na závěr vyjádřil vděčnost všem, kdo poskytují duchovní službu, zvláště v době současné nákazy.

Doc. Záboj Horák z Právnické fakulty Univerzity Karlovy se ve svém příspěvku věnoval duchovní péči při mimořádných událostech, jakými jsou povodně, požáry, vážné dopravní a železniční nehody, výbuchy plynu, teroristické útoky, nehody na řekách a horách. Zmínil jen velmi sporadické působení duchovních v rámci týmů posttraumatické intervenční péče Hasičského záchranného sboru

ČR a připomněl absenci smluvního zajištění duchovní péče u hasičů a neprodloužení účinnosti dohody mezi Ministerstvem vnitra ČR, Ekumenickou radou církví a Českou biskupskou konferencí z roku 2011.

Doc. Jiří Dvořáček z Katolické univerzity Eichstätt–Ingolstadt, hovořil o Nádražní misii ve Spolkové republice Německo. Bahnhofsmision působí nyní na 105 místech v Německu a od 19. století je tvořena katolickými a evangelickými institucemi. Má 2000 pracovníků, z nichž je 90 % dobrovolníků; jejich práce je spíše sociální misí než náboženskou misí.

Blok majtkové vyrovnání s náboženskými společenstvími.

JUDr. Tomáš Mészáros, PhD., z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, rozebral rozhodnutí slovenského Nejvyššího soudu z roku 2019 ve věci zizování církevního majetku v kontextu trestněprávní zodpovědnosti představitelů církví na Slovensku.

JUDr. Adam Csukás, právník Ústřední církevní kanceláře Českobratrské církve evangelické (ČCE) a doktorand církevního práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, komplexně popsal majtkovou situaci ČCE po majtkovém vyrovnání. Vzhledem k tomu, že se blíží chvíle, kdy provoz církve bude zcela závislý na podpoře členů a příznivců, požádalo vedení církve členy o dobrovolný každoroční příspěvek 5 % z jejich čistého měsíčního příjmu. Doprovázející informační kampaň 5 % a hlavu vzhůru měla velmi pozitivní ohlas.

JUDr. ICLic. Ronald Němec, Ph.D., advokát, vystoupil s příspěvkem Kontrola hospodaření církví ze strany České republiky a odpovědnost biskupa při správě restitučního majetku.

P. Mgr. et Mgr. ICLic. David Kučerka O.Cr., křížovník, se věnoval tématu Možnosti ochrany účelu zákona č. 428/2012 Sb., o majtkovém vyrovnání s církvemi, ze strany oprávněných osob. Připomněl dvě kauzy z poslední doby, v nichž se Řád křížovníků s červenou hvězdou úspěšně žalobami domohl svých práv.

Záboj Horák